

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

15. marts 2012*

»Ophavsret og beslægtede rettigheder — direktiv 2006/115/EF — artikel 8 og 10 — begrebet »bruger« og »kommunikation til offentligheden« — afspilning af fonogrammer ved hjælp af fjernsyns- og/eller radioapparater i hotelværelser«

I sag C-162/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af High Court (Commercial Division) (Irland) ved afgørelse af 23. marts 2010, indgået til Domstolen den 7. april 2010, i sagen:

Phonographic Performance (Ireland) Limited

mod

Irland

Attorney General,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne J. Malenovský (refererende dommer), E. Juhász, G. Arestis og T. von Danwitz,

generaladvokat: V. Trstenjak

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. april 2011,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Phonographic Performance (Ireland) Limited ved solicitor H. Sheehy, bistået af J. Newman, BL
- Irland ved D. O'Hagan, som befuldmægtiget, bistået af E. Fitzsimons og J. Jeffers, BL
- den græske regering ved G. Papadaki, M. Germani og G. Alexaki, som befuldmægtigede
- den italienske regering ved P. Gentili, som befuldmægtiget

* Processprog: engelsk.

— den franske regering ved J. Gstalter, som befuldmægtiget
— Europa-Kommissionen ved J. Samnadda og S. La Pergola, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 29. juni 2011,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 8 og 10 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EUT L 376, s. 28).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Phonographic Performance (Ireland) Limited (herefter »PPL«) og Irland.

Retsforskrifter

International ret

- 3 Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (WIPO) vedtog den 20. december 1996 i Genève WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammer (herefter »WPPT«) samt WIPO-traktaten om ophavsret. Disse to traktater er godkendt på Det Europæiske Fællesskabs vegne ved Rådets afgørelse 2000/278/EF af 16. marts 2000 (EFT L 89, s. 6).
- 4 Artikel 2, litra b), d) og g), i WPPT bestemmer:
»I denne traktat forstås ved:
b) »fonogram«: enhver optagelse af lyden fra en fremførelse eller af andre lyde eller af lyde udtrykt i en anden form, bortset fra optagelser, der indgår i et kinematografisk eller andet audiovisuelt værk
[...]
d) »fremstiller af fonogrammer«: den fysiske eller juridiske person, som tager initiativet til og bærer ansvaret for den første optagelse af lyden fra en fremførelse eller af andre lyde eller af lyde udtrykt i en anden form
[...]
g) »overføring til almenheden« af en fremførelse eller et fonogram: offentlig udsendelse ved hjælp af ethvert andet medium end radio og fjernsyn af lyden fra en fremførelse eller af den lyd eller lyd udtrykt i en anden form, der er optaget på et fonogram; i forbindelse med artikel 15 forstås ved »overføring til almenheden« også det forhold, at den lyd eller lyd udtrykt i en anden form, der er optaget på et fonogram, gøres hørbar for offentligheden.«
- 5 WPPT's artikel 15 er affattet som følger:
»1. Udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer har ret til et enkelt rimeligt vederlag for direkte eller indirekte brug af et i kommercielt øjemed udgivet fonogram til radio- eller fjernsynsudsendelse eller anden overføring til almenheden.

2. De kontraherende parter kan i deres nationale lovgivning fastsætte, at kravet om det enkelte rimelige vederlag fra brugeren skal fremsættes af den udøvende kunstner, af fremstilleren af fonogrammet eller af begge. De kontraherende parter kan fastsætte nationale retsfor skrifter om, hvorledes den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet skal dele det enkelte rimelige vederlag, hvis der ikke mellem den udøvende kunstner og fremstilleren af fonogrammet er indgået aftale herom.

3. Enhver kontraherende part kan ved en meddelelse, der deponeres hos WIPO's generaldirektør, erklære, at den kun vil lade bestemmelserne i stk. 1 finde anvendelse på bestemte former for brug, eller at den vil begrænse deres anvendelse på en anden måde, eller at den slet ikke vil anvende nævnte bestemmelser.

4. Fonogrammer, der ved trådoverføring eller trådløst er gjort tilgængelige for almenheden på en sådan måde, at den enkelte kan få adgang hertil fra et sted og på et tidspunkt, som vedkommende selv kan vælge, anses i forbindelse med denne artikel for at være udgivet i kommercielt øjemed.«

EU-retten

6 I femte, syvende og sekstende betragtning til direktiv 2006/115 anføres følgende:

»(5) Det er nødvendigt, at ophavsmænd og udøvende kunstnere sikres et rimeligt vederlag, for vedvarende at kunne hellige sig deres skabende og kunstneriske virksomhed, og de nødvendige investeringer til navnlig fremstilling af fonogrammer og film er særdeles store og risikobehæftede. Muligheden for at sikre et rimeligt vederlag og dække disse investeringer kan kun sikres effektivt, hvis de berørte rettighedshavere har en rimelig retsbeskyttelse.

[...]

(7) Medlemsstaternes lovgivning bør tilnærmes indbyrdes under overholdelse af internationale konventioner, der danner basis for mange medlemsstaters lovgivning om ophavsret og hermed beslægtede rettigheder.

[...]

(16) Medlemsstaterne bør have mulighed for at fastsætte bestemmelser om en mere vidtgående beskyttelse af indehavere af ophavsretsbeslægtede rettigheder end den, der forlanges i henhold til dette direktivs bestemmelser i relation til radio- og fjernsynsudsending og kommunikation til offentligheden.«

7 Artikel 7 i direktiv 2006/115 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne foreskriver, at udøvende kunstnere har eneret til at tillade eller forbyde optagelse af deres fremførelser.

2. Medlemsstaterne foreskriver, at radio- og fjernsynsselskaber har eneret til at tillade eller forbyde optagelse af deres udsendinger, hvad enten disse sendes som trådløse eller trådbårne, herunder kabel- eller satellitfremførte udsendinger.

3. Et kabelselskab har ikke den i stk. 2 nævnte ret, hvis det blot foretager viderespredning pr. kabel af radio- eller fjernsynsselskabers udsendinger.«

8 Direktivets artikel 8, stk. 2, bestemmer:

»Medlemsstaterne tillægger udøvende kunstnere og fonogramfremstillere ret til vederlag, som deles mellem dem, således at brugeren betaler et rimeligt, samlet vederlag, hvis et fonogram, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af et sådant fonogram anvendes til udsendelse ved hjælp af radiobølger eller til kommunikation til offentligheden. Medlemsstaterne kan, hvis der ikke er enighed mellem de udøvende kunstnere og fonogramfremstillerne, fastlægge betingelserne for et sådant vederlags fordeling mellem dem.«

9 Direktivets artikel 10 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne kan indføre indskrænkninger i de i dette kapitel nævnte rettigheder i forbindelse med:

a) privat brug

[...]

2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne for så vidt angår beskyttelsen af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, radio- og fjernsynsselskaber og producenter af den første optagelse af film indføre lignende indskrænkninger som dem, de indfører med hensyn til beskyttelsen af ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

Tvangslicens kan dog kun meddeles i det omfang, det er foreneligt med Rom-konventionen.

3. Indskrænkningerne som omhandlet i stk. 1 og 2 anvendes kun i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af frembringelsen og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshavernes legitime interesser.«

10 Direktiv 2006/115 kodificerede og ophævede Rådets direktiv 92/100/EF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT L 346, s. 61).

11 I niende betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationsområdet (EFT L 167, s. 10) er anført følgende:

»Udgangspunktet for en harmonisering af ophavsret og beslægtede rettigheder bør være et højt beskyttelsesniveau, da sådanne rettigheder er af afgørende betydning for den intellektuelle skabelsesproces. En sådan beskyttelse bidrager til at bevare og udvikle kreativiteten til gavn for ophavsmænd, kunstnere, producenter, forbrugere, kulturen, industrien og almenheden generelt. Intellektuel ejendomsret er derfor blevet anerkendt som en integrerende del af ejendomsretten.«

12 Direktivets artikel 3 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

2. Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade og forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang til de pågældende værker på et individuelt valgt sted og tidspunkt:

a) for udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelser

- b) for fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer
- c) for producenter af den første filmoptagelse for så vidt angår den originale film eller eksemplarer heraf, og
- d) for radio- og fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser, hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit.

3. Rettighederne efter stk. 1 og 2 udtømmes ikke af en overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden i henhold til denne artikel.«

Nationale bestemmelser

13 Copyright and Related Rights Act 2000 (herefter »loven af 2000«) bestemmer i section 97:

»1. Med forbehold af subsection (2) udgør det ikke krænkelse af ophavsretten til en lydoptagelse, en radio-/fjernsynsudsendelse eller et kabelprogram at bevirke, at en lydoptagelse, en radio-/fjernsynsudsendelse eller et kabelprogram høres eller ses, hvor de høres eller ses

- a) i en del af bygninger, hvor der stilles indlogering til rådighed til beboere, patienter eller indsatte
- b) som en del af de faciliteter, som stilles til rådighed udelukkende eller hovedsagelig til beboere, patienter eller indsatte.

2. Subsection (1) finder ikke anvendelse vedrørende de dele af bygninger, som subsection (1) finder anvendelse på, såfremt der opkræves særskilt indgangsbetaling til den del af bygningen, hvor en lydoptagelse, en radio-/fjernsynsudsendelse eller et kabelprogram skal høres eller ses.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 14 PPL er en rettighedshaverorganisation, der varetager de rettigheder, som fonogramfremstillere har til lydoptagelser eller fonogrammer i Irland.
- 15 Hovedsagen vedrører en sag anlagt af PPL mod Irland med henblik på at få fastslået, at denne stat ved at vedtage og opretholde section 97 i loven af 2000 har tilsidesat artikel 4 TEU, samt at få erstatning for skaden som følge af denne tilsidesættelse.
- 16 PPL har gjort gældende, at ejere af hoteller og pensionater (herefter samlet »hotellerne«) som følge af betalingsfritagelsen i section 97(1) i loven af 2000 ikke betalte organisationen et rimeligt vederlag for anvendelsen i hotelværelser i Irland af fonogrammer, der var meddelt i licens til PPL, ved hjælp af apparater, der var stillet til rådighed af personer med ansvar for driften af disse hoteller som en del af de tjenesteydelser, der blev tilbudt af hotellerne.
- 17 Denne ansvarsfritagelse for de hotelejere, der udsendte beskyttede fonogrammer, er i strid med visse af de europæiske direktiver, der er vedtaget for ophavsretsbeslægtede rettigheder, og som fastlægger en ret for fonogramfremstillere til et rimeligt vederlag, når deres fonogrammer udnyttes under visse omstændigheder.
- 18 High Court (Commercial Division) har præciseret, at det i hovedsagen alene er lydoptagelser eller fonogrammer, som høres af gæster på hotelværelser i Irland og ikke i de øvrige områder i hotellet, som er omfattet. Interaktive transmissioner eller on demand-transmissioner er heller ikke omfattet.

- 19 Hvis en hotelejer i Irland i hotelværelserne stiller fjernsyns- eller radioapparater til rådighed og via kabel eller anden teknologi overfører et signal, som modtages centralt, til disse fjernsyns- og radioapparater, er hotelejerens i medfør af section 97(1) i loven af 2000 ifølge den forelæggende ret endvidere ikke forpligtet til at betale et rimeligt vederlag til fonogramfremstillerne for lydoptagelser, som indgår i fjernsyns- eller radioudsendelser.
- 20 Hvis en hotelejer placerer andre apparater på hotelværelserne og stiller lydoptagelser i fysisk eller digital form til rådighed for gæsterne, som de kan afspille på disse apparater, er ejeren i medfør af section 97(1) i loven af 2000 tilsvarende heller ikke forpligtet til at betale et rimeligt vederlag til fonogramfremstillerne.
- 21 Selv om realiteten i anmodningen vedrører brug af lydoptagelser i hotelværelser, har den forelæggende ret desuden bemærket, at section 97(1) i loven af 2000 ligeledes indebærer en ophævelse af kravet på et rimeligt vederlag for en sådan brug i hospitaler, klinikker, plejehospitaler, fængselsinstitutioner samt i alle tilsvarende former for institutioner.
- 22 Den har endelig præciseret, at de lydoptagelser, der er omhandlet i denne sag, er fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed.
- 23 Det er på denne baggrund, at den pågældende retsinstans er af den opfattelse, at Domstolen, henset til forskellene i de rettigheder, der er beskyttet af artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 og artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, til den sammenhæng, hvori udtrykket »kommunikation til offentligheden« er anvendt, og til formålet med de respektive bestemmelser, ikke skal give begrebet »kommunikation til offentligheden« samme betydning som den, der blev givet i dom af 7. december 2006, SGAE (sag C-306/05, Sml. I, s. 11519).
- 24 På denne baggrund har High Court (Commercial Division) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er en hotelejer, som i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, en »bruger«, som foretager »kommunikation til offentligheden« af et fonogram, der kan afspilles i en radio-/fjernsynsudsendelse som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i det kodificerede direktiv 2006/115/EF [...]?
 - 2) Hvis det første spørgsmål besvares bekræftende, medfører artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 [...] da, at medlemsstaterne har pligt til at tillægge ophavsmanden ret til et rimeligt vederlag fra hotelejerens ud over det rimelige vederlag fra radio-/fjernsynsvirksomheden for afspilningen af fonogrammet?
 - 3) Hvis det første spørgsmål besvares bekræftende, giver artikel 10 i direktiv 2006/115 [...] da medlemsstaterne mulighed for at undtage hotelejere fra forpligtelsen til at betale »et rimeligt, samlet vederlag« med den begrundelse, at der er tale om »privat brug« som omhandlet i [direktivets] artikel 10, stk. 1, litra a)?
 - 4) Er en hotelejer, som i et hotelværelse stiller apparater (bortset fra fjernsyn og radio) og fonogrammer i fysisk eller digital form til rådighed, som kan afspilles eller høres ved hjælp af disse apparater, en »bruger«, som foretager »kommunikation til offentligheden« af fonogrammerne i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 [...]?
 - 5) Hvis det fjerde spørgsmål besvares bekræftende, giver artikel 10 i direktiv 2006/115 [...] da medlemsstaterne mulighed for at undtage hotelejere fra forpligtelsen til at betale »et rimeligt, samlet vederlag« med den begrundelse, at der er tale om »privat brug« som omhandlet i artikel 10, stk. 1, litra a), i direktiv 2006/115 [...]?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 25 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en hotelejer, som i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, er en »bruger«, som foretager »kommunikation til offentligheden« af et fonogram, der udsendes, som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.
- 26 Indledningsvis bemærkes, at medlemsstaterne i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/15 skal tillægge udøvende kunstnere og fonogramfremstillere ret til vederlag, som deles mellem dem, således at brugeren betaler et rimeligt, samlet vederlag, hvis et fonogram, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller en reproduktion af et sådant fonogram anvendes til udsendelse ved hjælp af radiobølger eller til kommunikation til offentligheden.
- 27 Det følger af denne bestemmelse, at den, der anvender et fonogram til udsendelse eller til kommunikation til offentligheden, skal anses for »bruger« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i den pågældende bestemmelse.
- 28 På denne baggrund skal det vurderes, om der i en sag, som den i hovedsagen omhandlede, er tale om en »kommunikation til offentligheden«.
- 29 Hvad angår begrebet »kommunikation til offentligheden« i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 92/100, kodificeret ved direktiv 2006/115, fastslog Domstolen i præmis 76 i dom af 15. marts 2012, SCF (sag C-135/10), at det forudsætter en individualiseret vurdering. Det samme gælder for så vidt angår brugerens identitet og spørgsmålet om brugen af det omhandlede fonogram (jf. SCF-dommen, præmis 78).
- 30 Domstolen præciserede endvidere, at der ved en sådan vurdering skal tages hensyn til flere supplerende kriterier, som ikke er selvstændige, men indbyrdes forbundne i forhold til hinanden. Kriterierne skal følgelig anvendes såvel individuelt som i forhold til deres samspil med hinanden, eftersom de i forskellige konkrete situationer kan være til stede i stærkt varierende omfang (jf. SCF-dommen, præmis 79).
- 31 Blandt disse kriterier understregede Domstolen for det første brugerens afgørende rolle. Denne bruger foretager nemlig en kommunikation, når han med fuldt kendskab til konsekvenserne af sine handlinger medvirker til at give sine gæster adgang til en radioudsendelse, der indeholder det beskyttede værk. Hvis hotellet ikke havde foretaget denne handling, ville hotelgæsterne, selv om de befinder sig inden for nævnte udsendelses sendeområde, i princippet ikke have haft adgang til værket (jf. SCF-dommen, præmis 82).
- 32 Domstolen præciserede for det andet visse forhold, som er knyttet til begrebet offentligheden.
- 33 I den forbindelse må »offentligheden« ifølge Domstolen udgøres af et ubestemt antal potentielle modtagere og af et betydeligt antal personer (jf. i denne retning SCF-dommen, præmis 84).
- 34 Hvad for det første angår offentlighedens »ubestemte« karakter fastslog Domstolen, at det i overensstemmelse med den definition af begrebet »overføring til almenheden«, der gives i WIPO's Glossary, som uden at være bindende dog bidrager til fortolkningen af begrebet offentlighed, drejer sig om »det, at et værk gøres tilgængeligt [...] på enhver hensigtsmæssig måde i forhold til alle, dvs. ikke begrænset til særlige medlemmer af en privat gruppe« (jf. SCF-dommen, præmis 85).

- 35 Hvad dernæst angår kriteriet om et »betydeligt antal personer« præciserede har Domstolen for det første, at dette har til formål at angive, at begrebet offentligheden har en vis minimumsgrænse, hvilket udelukker en flerhed af personer, som er for lille eller endog ubetydelig, fra begrebet (jf. SCF-dommen, præmis 86). For det andet skal der med henblik på at fastlægge dette antal tages hensyn til den kumulative virkning af, at værkerne stilles til rådighed for de potentielle modtagere. I den forbindelse er det ikke kun relevant at vide, hvor mange personer, der har sideløbende adgang til det samme værk, men ligeledes hvor mange personer, der har adgang til værket efter hinanden (jf. SCF-dommen, præmis 86 og 87).
- 36 Domstolen fastslog for det tredje, at selv om det forhold, at en »[kommunikation til offentligheden]« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 sker med vinding for øje, ikke er uden relevans, må dette i endnu højere grad gælde med hensyn til den ret til et rimeligt vederlag af altovervejende økonomisk art, som udøvende kunstnere og fonogramfremstillere har i medfør af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 (jf. i denne retning SCF-dommen, præmis 88 og 89).
- 37 Det er ifølge Domstolen underforstået, at den offentlighed, som er genstand for kommunikationen, dels er bestemt af brugeren, dels på den ene eller anden måde er modtagelig for brugerens kommunikation og ikke blot er »fanget« ved et tilfælde (jf. SCF-dommen, præmis 91).
- 38 Det er navnlig i forhold til disse kriterier og i overensstemmelse med den individualiserede vurdering som fastslået i denne doms præmis 29, at det i en sag som den i hovedsagen omhandlede skal vurderes, om en hotelejer, der i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil han overfører et radio-/fjernsynssignal foretager kommunikation til offentligheden som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.
- 39 Selv om det i princippet tilkommer de nationale retter at afgøre, om dette er tilfældet i et specifikt tilfælde, og herved at foretage enhver endelig vurdering af de faktiske omstændigheder, skal det imidlertid bemærkes, at Domstolen for så vidt angår hovedsagen råder over alle de oplysninger, der er nødvendige for at bedømme, om der foreligger en sådan kommunikation til offentligheden.
- 40 Det bemærkes for det første, at under omstændigheder som de af den forelæggende ret skitserede, hvorunder en hotelejer, som i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, lige som det var tilfældet i den sag, der gav anledning til SGAE-dommen (præmis 42), har hotellets gæster, selv om de befinder sig inden for sendeområdet for det signal, der transmitterer fonogrammer, kun adgang hertil som følge af hotelejerens bevidste handling. Hotelejeren spiller således en afgørende rolle som omhandlet i denne doms præmis 31.
- 41 Hvad dernæst angår gæsterne på et hotel som de i hovedsagen omhandlede bemærkes, at hotelgæster udgør et ubestemt antal potentielle modtagere, for så vidt som disse gæsters adgang til hotellets tjenesteydelser i princippet følger af hver enkelt gæsts eget valg og alene er begrænset af det pågældende hotels modtagerkapacitet. Der er således i et sådant tilfælde tale om »i forhold til alle« som omhandlet i denne doms præmis 34.
- 42 Hvad endvidere angår størrelsen af antallet af potentielle modtagere, jf. denne doms præmis 33, bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at gæster på et hotel udgør et betydeligt antal personer, således at de kan anses for en offentlighed (jf. SGAE-dommen, præmis 38).
- 43 Hvad endelig angår spørgsmålet om vinding for øje som omhandlet i denne doms præmis 36 og 37 skal det fastslås, at i det foreliggende tilfælde kan gæster på et hotel kvalificeres som »bestemt« og »modtagelig«.
- 44 Den handling, som hotelejeren foretager, og hvorved denne giver adgang til de radio- eller fjernsynsudsendte værker, udgør en supplerende tjenesteydelse, som har en betydning for hotellets anseelse og følgelig for prisen på hotelværelserne (jf. i denne retning SGAE-dommen, præmis 44).

Endvidere kan den tiltrække yderligere gæster, der er interesseret i denne supplerende ydelse (jf. analogt dom af 4.10.2011, forenede sager C-403/08 og C-429/08, Football Association Premier League m.fl., Sml. I, s. 9083, præmis 205).

- 45 Det følger heraf, at en hotelejerens udsendelse af fonogrammer i en sag som den i hovedsagen omhandlede sker med vinding for øje.
- 46 Det følger af de ovennævnte betragtninger, at i en situation som den i hovedsagen omhandlede foretager en hotelejer en »kommunikation til offentligheden« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.
- 47 På baggrund af det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at en hotelejer, som i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, er en »bruger«, som foretager »kommunikation til offentligheden« af et radio-/fjernsynsudsendt fonogram som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.

Det andet spørgsmål

- 48 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om den hotelejer, der i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, har pligt til at betale et rimeligt vederlag i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 for afspilningen af et radio-/fjernsynsudsendt fonogram ud over det rimelige vederlag, der betales af radio-/fjernsynsvirksomheden.
- 49 Det skal indledningsvis bemærkes, at Domstolen for så vidt angår begrebet »overføring til almenheden« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 allerede har præciseret, at en hotelejer, som foretager en overføring til et publikum, overfører et beskyttet værk til et nyt publikum, dvs. et publikum, som det beskyttede værks ophavsmænd ikke havde taget i betragtning, da de godkendte dets anvendelse i form af overføringen til det oprindelige publikum (jf. i denne retning SGAE-dommen, præmis 40 og 42).
- 50 Det bemærkes, at der i forbindelse med anvendelsen af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 ligeledes skal tages hensyn til begrebet »nyt publikum«, der er anvendt i den retspraksis, som er nævnt i den forudgående præmis.
- 51 Når en hotelejer kommunikerer et radio-/fjernsynsudsendt fonogram i hotelværelser, anvender denne hotelejer et fonogram selvstændigt og overfører dette til en ny og særskilt offentlighed i forhold til den offentlighed, der var omfattet af den oprindelige kommunikation. Den pågældende hotelejer drager som fastslået i denne doms præmis 45 endvidere økonomisk fordel, som er uafhængig af den fordel, der opnås af radio-/fjernsynsvirksomheden eller af fremstilleren af fonogrammer.
- 52 En hotelejer har derfor i en sådan situation i medfør af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 pligt til at betale et rimeligt vederlag for kommunikationen af dette fonogram ud over det rimelige vederlag, der betales af radio-/fjernsynsvirksomheden.
- 53 Der kan i denne henseende ikke gives Irland medhold i argumentet om, at det følger af ordene »eller« og »samlet«, som er anvendt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, at en hotelejer ikke har pligt til at betale et vederlag for kommunikation til offentligheden af fonogrammer, når fjernsyns- eller radiovirksomheden allerede har betalt et rimeligt vederlag for anvendelsen af fonogrammerne i sine udsendelser.

- 54 Ved at anvende ordet »samlet« i denne bestemmelse, ønskede EU-lovgiver nemlig at understrege, at medlemsstaterne ikke er forpligtet til at foreskrive, at brugeren skal betale flere særskilte vederlag for den samme kommunikation til offentligheden, således at dette samlede vederlag, som det klart følger af bestemmelsens andet punktum, skal fordeles mellem de forskellige modtagere af det rimelige vederlag, hvilket vil sige de udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer. Hvad angår konjunktionen »eller« i udtrykket »ved hjælp af radiobølger eller til kommunikation til offentligheden« skal denne fortolkes således, at vederlag skal svares såvel i tilfælde af en radio- eller fjernsynsudsending som ved en kommunikation til offentligheden.
- 55 På baggrund af det ovenstående skal det andet spørgsmål besvares med, at en hotelejer, som i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, har pligt til at betale et rimeligt vederlag som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 for afspilningen af et radio-/fjernsynsudsendt fonogram ud over det rimelige vederlag, der betales af radio-/fjernsynsvirksomheden.

Det fjerde spørgsmål

- 56 Med det fjerde spørgsmål, som herefter skal undersøges, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en hotelejer, som i et hotelværelse ikke stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, men stiller andre former for apparater samt fonogrammer i fysisk eller digital form, som kan afspilles eller høres ved hjælp af disse apparater, til rådighed, er en »bruger«, der foretager »kommunikation til offentligheden« af et fonogram, i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.
- 57 På denne baggrund skal Domstolen efterprøve, om de betragtninger, der ligger til grund for dens besvarelse af det første spørgsmål også er relevante i den situation, hvor hotelejeren stiller andre apparater end fjernsyns- og/eller radioapparater samt fonogrammer i fysisk eller digital form, som kan afspilles eller høres ved hjælp af disse apparater, til rådighed.
- 58 I den forbindelse bemærkes, at begrebet »kommunikation til offentligheden«, der er indeholdt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, skal fortolkes under iagttagelse af de tilsvarende begreber i bl.a. WPPT og på en måde, der er forenelig hermed, og ligeledes under hensyntagen til den sammenhæng, de anvendes i, og til det formål, som forfølges med de relevante konventionsbestemmelser (jf. SCF-dommen, præmis 55).
- 59 WPPT's artikel 2, litra g), som omhandler overføring til almenheden, og som henviser til traktatens artikel 15, præciserer, at dette sidstnævnte begreb også omfatter det forhold, at den lyd eller lyd udtrykt i en anden form, der er optaget på et fonogram, gøres hørbar for offentligheden.
- 60 På denne baggrund skal begrebet »kommunikation til offentligheden«, som er indeholdt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, fortolkes således, at det også omfatter det forhold, at den lyd eller lyd udtrykt i en anden form, der er optaget på et fonogram, gøres hørbar for offentligheden.
- 61 Denne konklusion understøttes endvidere af selve ordlyden af artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, der præciserer, at den vedrører en »hvilken som helst form for« kommunikation til offentligheden og således enhver form for kommunikation, der kan tænkes og gennemføres.
- 62 En hotelejer, som i hotelværelserne stiller andre apparater end fjernsyns- og/eller radioapparater samt fonogrammer i fysisk eller digital form, som kan afspilles eller høres ved hjælp af disse apparater, til rådighed, stiller de to remedier til rådighed, der gør lyden eller gengivelsen af lyd på disse fonogrammer hørbar, og denne lyds eller gengivelse af lyds fysiske medium, nemlig fonogrammer.

- 63 Denne kommunikationsform falder derfor inden for anvendelsesområdet for artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, som fortolket i lyset af WPPT's artikel 2, litra g), sammenholdt med samme traktats artikel 15.
- 64 For så vidt som det fjerde spørgsmål, som det følger af denne doms præmis 57, udelukkende adskiller sig fra det første spørgsmål for så vidt angår formen af overføringen af fonogrammerne, kan det deraf udledes, at hvad angår hotelejerens og dennes gæster er disse i relation til disse to spørgsmål de samme.
- 65 Det må følgelig antages dels, at hotelejerens må anses for »bruger« i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115, dels at hotellets gæster må anses for en »offentlighed« i henhold til bestemmelsen, medmindre særlige forhold indebærer, at Domstolen må drage en anden konklusion.
- 66 I denne forbindelse skal det vurderes, om den særlige form for overføring ved hjælp af apparater samt fonogrammer i fysisk eller digital form, som kan afspilles eller høres ved hjælp af disse apparater, kan føre til en anden konklusion end den, der blev draget i denne doms præmis 40.
- 67 Dette er imidlertid ikke tilfældet. For så vidt som en hotelejer, som installerer sådanne apparater og fonogrammer i sine værelser, herved stiller de to fornødne remedier til rådighed, der giver adgang til de omhandlede værker, følger det heraf, at gæsterne ikke ville have adgang til disse værker uden hotelejerens intervention. Hotelejerens spiller således en afgørende rolle.
- 68 Da der ikke foreligger yderligere særlige forhold, der skal bedømmes, kan det således fastslås, at der i en situation som den, der er omhandlet i hovedsagen, foretages en »kommunikation til offentligheden« af et fonogram i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115.
- 69 På baggrund af det ovenstående skal det fjerde spørgsmål besvares med, at en hotelejer, som i et hotelværelse ikke stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, men stiller andre former for apparater samt fonogrammer i fysisk eller digital form, som kan afspilles eller høres ved hjælp af disse apparater, til rådighed, er en »bruger«, der foretager »kommunikation til offentligheden« af et fonogram i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115. Hotelejerens har følgelig pligt til at betale et »rimeligt vederlag« som omhandlet i denne bestemmelse for overføringen af de pågældende fonogrammer.

Det tredje og det femte spørgsmål

- 70 Med det tredje og det femte spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 10, stk. 1, litra a), i direktiv 2006/115, der indeholder en indskrænkning i den ret til rimeligt vederlag, som er fastsat i direktivets artikel 8, stk. 2, når der er tale om »privat brug«, gør det muligt for medlemsstaterne at fritage en hotelejer, der foretager en »kommunikation til offentligheden« af et fonogram som omhandlet i direktivets artikel 8, stk. 2, for pligten til at betale et sådant vederlag.
- 71 Indledningsvis skal det, som generaladvokaten anførte i punkt 153 i forslaget til afgørelse, præciseres, at det ikke er spørgsmålet, om hotelgæsters brug af et værk er af privat karakter eller ej, der er relevant ved fastlæggelsen af, om hotelejerens kan påberåbe sig indskrænkningen ved »privat brug« i henhold til artikel 10, stk. 1, litra a), i direktiv 2006/115, men spørgsmålet om, hvorvidt hotelejerens brug af værket er af privat karakter eller ej.
- 72 »Privat brug« af et beskyttet værk, der kommunikerer til offentligheden af dens bruger, er imidlertid udtryk for en selvmodsigende formulering, for så vidt som en »offentlighed« pr. definition er »ikke privat«.

- 73 I tilfælde af en kommunikation til offentligheden som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 kan indskrænkningen ved »privat brug« som omhandlet i direktivets artikel 10, stk. 1, litra a), ikke finde anvendelse.
- 74 En sådan fortolkning kan imidlertid ikke fratage denne sidstnævnte bestemmelse dens effektive virkning. Bestemmelsen har nemlig et bredere anvendelsesområde, idet den omfatter andre former for brug end kommunikation til offentligheden, såsom »optagelse« som omhandlet i direktivets artikel 7.
- 75 Såfremt man lod en bruger, når han foretager en kommunikation som den i hovedsagen omhandlede, omfattes af indskrænkningen i artikel 10, stk. 1, litra a), i direktiv 2006/115, ville det stride mod bestemmelserne i direktivets artikel 10, stk. 3, hvorefter denne indskrænkning kun må anvendes i specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.
- 76 En sådan fortolkning ville indebære, at brugeren ville blive undtaget fra pligten til at betale et rimeligt vederlag for former for brug af værket, der svarer til kommerciel udnyttelse af værket, hvilket ville forårsage urimelig skade for de udøvende kunstneres legitime interesser, der netop beskyttes ved retten til et rimeligt vederlag.
- 77 På baggrund af det ovenstående skal det tredje og det femte spørgsmål besvares med, at artikel 10, stk. 1, litra a), i direktiv 2006/115, der fastsætter en indskrænkning i retten til det rimelige vederlag, der er fastsat i direktivets artikel 8, stk. 2, ved »privat brug« ikke giver medlemsstaterne mulighed for at fritage en hotelejer, der foretager en »kommunikation til offentligheden« af et fonogram som omhandlet i direktivets artikel 8, stk. 2, for pligten til at betale et sådant vederlag.

Sagens omkostninger

- 78 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) En hotelejer, som i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, er en »bruger«, som foretager »kommunikation til offentligheden« af et radio-/fjernsynsudsendt fonogram som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret.
- 2) En hotelejer, som i hotelværelser stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, hvortil denne overfører et radio-/fjernsynssignal, har pligt til at betale et rimeligt vederlag som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115 for afspilningen af et radio-/fjernsynsudsendt fonogram ud over det rimelige vederlag, der betales af radio-/fjernsynsvirksomheden.
- 3) En hotelejer, som i hotelværelser ikke stiller fjernsyns- og/eller radioapparater til rådighed, men stiller andre former for apparater samt fonogrammer i fysisk eller digital form, som kan afspilles eller høres ved hjælp af disse apparater, til rådighed, er en »bruger«, der foretager »kommunikation til offentligheden« af et fonogram i den forstand, hvori

udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115. Hotelejerer har følgelig pligt til at betale et »rimeligt vederlag« som omhandlet i denne bestemmelse for overføringen af de pågældende fonogrammer.

- 4) **Artikel 10, stk. 1, litra a), i direktiv 2006/115, der fastsætter en indskrænkning i retten til det rimelige vederlag, der er fastsat i direktivets artikel 8, stk. 2, ved »privat brug« giver ikke medlemsstaterne mulighed for at fritage en hotelejer, der foretager en »kommunikation til offentligheden« af et fonogram som omhandlet i direktivets artikel 8, stk. 2, for pligten til at betale et sådant vederlag.**

Underskrifter